Nieuwsbrief

EXCURSIE GAAT OOK DEZE WINTER NIET DOOR

Helaas moeten we aangeven dat de excursie ook deze winter niet door kan gaan. We hadden hoop dat het in de loop van de winter wel zou gaan lukken, maar gezien de laatste stand van de corona-zaken, zal dat ook niet gaan. We zetten nu in op een bijeenkomst in mei/juni.

FOKLIJN HOMME WIIDSTER NIEUW LEVEN IN BLAZEN

"Hommewiidster" is een bekende naam in de historie van het Fries Roodbonte Vee. Deze fokstal uit Goënga leverde vroeger veel fokvee en ook een aantal stieren. Helaas is er van deze stieren geen sperma meer voorradig. Wel zijn er nog een aantal koeien die uit de foklijn van de de Homme Wiidster Anke's (HWA) stammen. We proberen via deze koeien deze foklijn weer nieuw leven in te blazen. We zijn pas een paar HWA koeien op het spoor gekomen. We gaan van deze koeien ook embryo's winnen.

Homme Wiidster is het bedrijf van de oud-voorzitter van de VRF (de voorloper van onze stichting: de familie Gerbrandy uit Goëngastermieden. Zij fokken sinds mensenheugenis roodbonte koeien en hebben in het verleden ook KI stieren geleverd. Bijvoorbeeld de stier Homme Wiidster Anton. (zie zwart-wit foto hieronder)

Heeft u nog een koe die uit de Homme Wiidster lijn komt, dan horen we dat graag.

VAN DE VOORZITTER

Ik wil het niet met u over de corona hebben, maar kan er toch niet helemaal omheen. We hebben nl moeten besluiten om de excursie weer niet door te laten gaan. Gelukkig gaat het boeren leven wel door. En dat is maar goed ook Wij hebben weer een aantal nieuwe stieren erbij die via de genenbank beschikbaar zijn. En we komen begin 2022 met een nieuwe stier die voor de vrije verkoo beschikbaar is: Surfenne Frank, uit de fokstal van Siebe Reitsma. In de volgende nieuwsbrief en via onze facebooksite komt er meer informatie zodra het sperma beschikbaar is.
Ook kunnen we weer van een paar koeien embryo's winnen. Wie heeft er een topkoe die daar geschikt voor is? Wil je een bord bij de weg: Wij houden Fries Roodbont Vee: Dat kan, kijk verderop in deze nieuwsbrief.

Durk Durksz, voorzitter

Homme Wiidster Anton

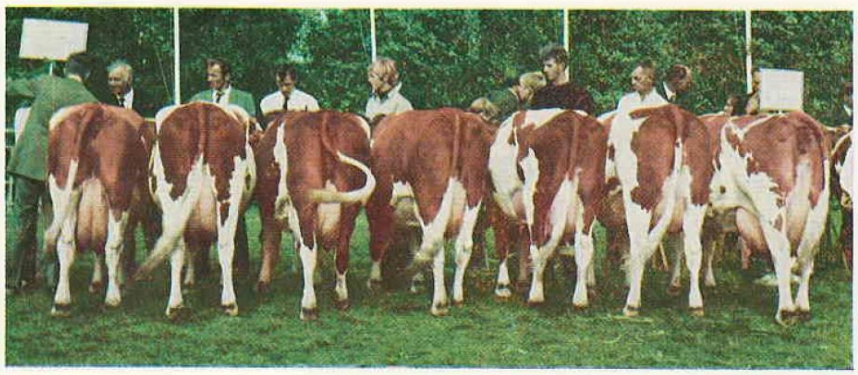

BEDRIJFSKOLLEKTIE
bekroond met een 1a-prijs op de jubileumkeuring F.R.S. 1969.
Omschrijving van de jury: best ontwikkelde dieren; geschikte melkkoeien.

Fokbedrijf „Homme Wiid" - S. J. Gerbrandy en Zoon - Goëngamieden -

KOEIEN VOOR EMBRYO'S GEZOCHT (MOGEN OOK KOEIEN ZIJN DIE NAAR DE SLACHT GAAN)

Wij zijn op zoek naar beste koeien waar we embryo's van kunnen en mogen winnen. Elke boer heeft dé beste koe. Een koe waar hij wel graag meer afstammelingen van wil hebben. Dat kan: we willen graag van deze top-koeien embryo's winnen. Dat kan als de koe in leven is, maar kan ook als de koe afgevoerd moet worden. In dat laatste geval, kunnen we de eierstokken bij het slachten uit de koe laten halen en daar de eitjes van de eierstokken winnen. We moeten het dan wel tijdig weten, want wij moeten dan een en ander regelen, voordat de koe afgevoerd wordt.
Heeft u een beste koe die voor embryo winning in aanmerking komt, neem dat even contact op met Wim Grit: secretaris@roodbontfriesvee.nl of 0517-342050.

ONDER DE ROOK VAN AMSTERDAM

Onder een grijs wolkendek vertrekken we richting Amsterdam. De grijze wolkenmassa verliest langzaam haar kracht en de zon wint steeds meer terrein. Ook de boeren onderweg ervaren deze zonnestralen letterlijk en figuurlijk als een geschenk uit de hemel. Door de vele regen die de afgelopen periode is gevallen heeft het gras nog een behoorlijk groeispurt gemaakt. Velen willen nog een laatste snede maaien, hetgeen zichtbaar is als we Amsterdam gepasseerd zijn en richting Broek op Waterland rijden waar druk gemaaid en geschud wordt. Door het open raam kunnen we de geur opsnuiven van het gemaaide gras en komen tot de conclusie dat de zon nog wel even haar best mag doen om het lekker te laten geuren. Ook Arie heeft een 150 pk Cormick klaar staan om nog een snee te gaan maaien. “Ik kan nog wel wat gebruiken” zegt hij. Arie de Waard woont aan een klein landelijk weggetje in Zuiderwoude. Een natuurlijke omgeving in de gemeente Waterland. Onvoorstelbaar dat je zo uit de Amsterdamse drukte dit veenweidegebied binnenrijdt. Waar Arie woont met zijn vrouw en 2 kinderen is een grensgeval. Zo wonen ze in de gemeente Amsterdam en Waterland en ze hebben 2 postcodes.

Als we bij Arie het erf oprijden is hij net bezig in zijn nieuwe stal. Een mooie nieuwe stal die deze zomer is gebouwd maar nog niet helemaal klaar is, het melklokaal moet nog afgewerkt worden. Met een shovel is Arie bezig de vaste mest op een hoop te schuiven binnen in de stal. In zijn nieuwe stal ligt een roostervloer die bedekt wordt met stro, zodat de koeien een goed ligbed hebben. Straks in de winter wil hij de dikke fractie een keer per week naar de voorraadhoop schuiven. De urine wordt apart opgeslagen. Volgens Arie is de dunne fractie, zeg maar de urine beter voor de grond dan drijfmest . De vaste mest rijdt hij in augustus over landerijen. Tijdens onze rondgang over het bedrijf komen we tot de conclusie dat Arie altijd op een nostalgische manier heeft geboerd. Hij heeft geen landbouwopleiding maar een I.C.T.opleiding. Maar zijn werk kreeg een wending omdat zijn vader onenigheid kreeg met zijn broer die op de boerderij werkte. Toen is Arie zijn vader gaan helpen in de traditionele Noord-Hollandse stolpboerderij. En deze stolpboerderij heeft ook afgelopen winter de koeien gehuisvest. Dus aangebonden zo wij dat ook kennen op onze traditionele Friese stal. Maar komende winter zal alles anders zijn.
Maar hoe komt meneer de Waard nou aan Fries Roodbonte koeien. Dat is een verhaal op zich.

De Holsteiners op het bedrijf gaf de familie de Waard niet de bevrediging die ze er van verwachten. Men wilde terug naar Fries-Hollands, dus ging Arie op internet op zoek en kwam op het spoor van het bedrijf van Siebe Reitsma in Allingawier. Met de familie Reitsma volgde een interessant telefoongesprek en men kwam tot een overeenkomst om een fokstiertje en 2 vaarskalveren op transport te zetten naar Zuiderwoude. De naam Feikje die bij Reitsma wordt gehanteerd zal ook haar waarde behouden bij Arie al begint hij wel met Feikje 1 . Een van de eerste vaarskalveren bij Reitsma vandaan is 14 jaar oud geworden. Arie heeft niet een grote veestapel en dat bezorgt hem ook kopzorgen. Dat betekent dat hij niet veel melk in de tank heeft en dat heeft de grote zuivelgigant Friesland-Campina doen besluiten de melk niet meer op te halen. We praten dan over het jaar 2017. Maar Arie bleef zijn koeien melken en gebruikte de melk voor eigen gebruik en kalver opfok. Maar dit kun je niet volhouden, want er moet ook wat verdiend worden. Dus het roer moest om.

Arie's bedrijf ligt in natuurnetwerk Waterland o.a een kerngebied voor weidevogels. Zijn bedrijf zit midden tussen de reservaatgebieden.
De provincie stuurt dit aan onder de noemer Natuur Netwerk provincie Noord-Holland. Dus dacht Arie liggen er voor mij ook mogelijkheden om mijn bedrijf in dit gebied als natuurbedrijf te laten functioneren. Er werd een inrichtingsplan ingediend op het provinciehuis in Haarlem en dit werd goedgekeurd.
Van de 25 hectare vochtige veengrond die Arie nu bezit is 23 ha ingelijfd door Natuur Netwerk Noord-Holland. Hij blijft wel de eigenaar van de grond maar moet zich wel aan afspraken houden. Dit betekent waardevermindering als landbouwgrond en hier krijg je een vergoeding voor van 70% van de hektarewaarde op dat moment. Stel dat de waarde € 50.000,- per ha is dan kunt u de vergoeding berekenen.

"Van dit bedrag heb ik de nieuwe stal gebouwd." zegt Arie. Dus kan hij zich nu op de toekomst richten. Maar het blijft kleinschalig . Fosfaatrechten en natuurbeschermingsregels geven aan dat er 22 koeien in zijn nieuwe stal mogen. Hij heeft er nu 16 lopen 8 Fries – Zwartbont en 8 Fries – Roodbont. Maar Arie is de markt al op om tot 22 dieren te komen .
Bij familie Woldring in Haren heeft hij een bezoek gebracht en dit heeft tot een optie geleid op 5 drachtige vaarzen. Ook onze fotograaf Douwe heeft nog wel een mooie Friese Roodbonte koe voor hem. Maar dan komt de volgende puzzel voor Arie. Wat ga ik straks met mijn melk doen. Een 1200 liter tank moet nog geplaatst worden in een tanklokaal in aanbouw, maar de vraag is wil er een grote vrachtwagen rijden om klein partijen melk van deze boerderij te halen. Douwe levert zijn melk aan VECO zuivel en denkt dat hier ook mogelijkheden voor Arie liggen.

Arie denkt eraan zijn melk zelf te gaan verzuivelen. Hij heeft contact met een mevrouw die kaas kan maken en dat wel bij hem zou willen doen en dan komen vanzelf de andere producten. Denk aan vla, yoghurt en karnemelk . Dan wordt het een klein zuivelfabriekje. Een verkooppunt langs de weg is ook een optie. Het bedrijf staat aan een zeer drukke fietsroute. Ook denkt hij zijn producten te kunnen verkopen op de biologisch markt van Amsterdam. De bewust etende Amsterdammer heeft behoefte aan deze producten zegt Arie. Ons bezoek zit erop bij dit bedrijf in Zuiderwoude . We bedanken Arie dat we hier mochten zijn . We wensen hem sterkte en wie weet hebben we over een jaar melkproducten van de Feikjes uit Waterland op tafel staan. De zon heeft deze middag goed haar best gedaan en door het open raam van de auto ruiken we nu de lekkere geur van zongedroogd nazomergras op de weilanden onder de rook van Amsterdam.

Tekst:
Stef Diever

Foto's:
Douwe Leenstra

HEBBEN OUD-NEDERLANDSE RUNDERRASSEN TOEKOMST! ZE HEBBEN TOEKOMST!

In de landbouw neemt de aandacht voor biodiversiteit toe. Op verzoek van De Stichting Zeldzame Huisdierrassen is gekeken naar kenmerken van Nederlandse zeldzame veerassen die van meerwaarde kunnen zijn in agro-ecologische landbouw. Kenmerken als robuustheid, een betere vruchtbaarheid, en toekunnen met een energiearmer dieet worden genoemd door houders en deels bevestigd door experts.

Het doel van dit onderzoek was op zoek te gaan naar de kenmerken van landbouwhuisdieren in de agro-ecologische systemen. En de verwachtte meerwaarde van de zeldzame rassen in duurzame voedselsystemen te kunnen onderbouwen met wetenschappelijke resultaten. Door de “high input – high output” systemen is de verscheidenheid aan rassen verloren gegaan en wordt de landbouw wereldwijd gedomineerd door een of enkele productierassen (bv. De Holsteins bij melkvee). Verondersteld wordt dat de van oorsprong Nederlandse landbouwhuisdierrassen, eeuwenlang gefokt en aangepast aan lokale omstandigheden een rol kunnen spelen in agro-ecologische systemen. Wetenschappelijke onderbouwing over de meerwaarde ontbreekt.

Onderzoeksvragen

- De onderzoeksvragen waren: in welke systemen worden de oorspronkelijke Nederlandse landbouwhuisdierrassen nu gebruikt en welke kenmerken zijn daarvoor van belang?
- Welke van oorsprong Nederlandse rassen zijn er en hoe zeldzaam zijn ze.
- Wat zien de veehouders en diereigenaren van deze rassen als kenmerken van hun dieren die een meerwaarde geven voor hun bedrijfssysteem?
- In hoeverre komt dit overeen met een agro-ecologische bedrijfsvoering?
- Wat zijn de economische aspecten die het houden van zeldzame rassen bij een bepaalde bedrijfsvoering tegen houden of juist bevorderen?
- Is er voldoende informatie beschikbaar over deze kenmerken?
- Wat laten de beschikbare data zien? Is er bewijs dat de zeldzame rassen inderdaad meer geschikt zijn voor een biodiversiteits-vriendelijke landbouw?
- Kunnen deze kenmerken door fokkerij verder versterkt worden?

Resultaten

De resultaten staan in het rapport “Een zeldzaam mooie toekomst?”. Interviews bij houders van zeldzame Nederlandse rassen en met experts op het gebied van genetica, voeding, houderij en beleid zijn de basis van dit rapport. Alle dierhouders noemden onderscheidende kenmerken van deze rassen ten opzichte van de meest gebruikte hoog productieve rassen in Nederland. Kenmerken die deze rassen passend maken in een natuurvriendelijke landbouw zijn: robuustheid, een betere gezondheid en toekunnen met variatie in kwaliteit en een schraal dieet worden genoemd. Deze verschillen werden door de experts bevestigd. Er liggen voor deze diersoorten dus zeker mogelijkheden voor het gebruik in agro-ecologische landbouw. Meer onderbouwing en onderzoek is echter gewenst.

Concluderend kan gezegd worden dat er zeker mogelijkheden zijn voor het gebruik van de Nederlandse zeldzame rassen in de agro-ecologische landbouw. Met name voor runderen worden deze kenmerken als robuustheid en een betere vruchtbaarheid in de praktijk benut, maar ook voor de andere diersoorten liggen er mogelijkheden. De genoemde kenmerken van de Nederlandse zeldzame rassen worden deels bevestigd door de experts, maar een verdere wetenschappelijke onderbouwing is nodig en gewenst.

Het WUR onderzoeksproject “Fokdoelen en runderrassen voor natuurinclusieve kringlooplandbouw” is van start gegaan. De focus op het (wetenschappelijk) onderbouwen van dier en raskenmerken die passen binnen natuur-inclusieve bedrijfssystemen. Wij denken dat meer aandacht voor natuurinclusieve kringlooplandbouw ook nieuwe kansen kan bieden voor onze Nederlandse dubbeldoelrassen. De komende vier jaar (2021-2024) worden biodiversiteitskenmerken, bedrijfskenmerken, dierprestaties en verdienmodellen voor de veehouder in kaart gebracht.

Bron: SZH rapport "Een zeldzaam mooie toekomst?" of https://edepot.wur.nl/544143

HOE ZAG DE FRIES ROODBONTE KOE ERUIT IN DE ZESTIGER JAREN ?

We kijken even terug en komen uit in de zestiger jaren van de vorige eeuw. Hoe zag de Fries Roodbonte koe er toen uit? Wat was toen het beeld van deze mooie koe: Jan Heeringa heeft het voor ons op een rij gezet:

De goed soortige exemplaren vertonen de melk-vleesvorm. Naast de uiterlijke kentekenen van zeer goede geschiktheid voor melkproductie, wijst de 'gevuldheid' op een behoorlijke geschiktheid voor vleesproductie.
De bouw is tamelijk langgerekt en voldoende evenredig.
De kop is sprekend, vaak iets lang en meermalen wat licht in de kaken.
De kop heeft een kol. Soms komt een bles voor.
Het voorstel is matig breed en diep.
Het middenstel is voldoende gerond met een best ontwikkelde buik.
Het kruis is ruim gebouwd, soms niet te gevuld in de kruisplaten.
Het beenwerk is matig zwaar, maar droog en daardoor sterk.
De uier is groot en van goede kwaliteit, de textuur is goed.
De melktekens zijn vlot en voldoende, maar niet zo uitgesproken van kwaliteit als bij de meer melkvormige typen.
De spenen zijn van voldoende lengte.
De uiervorm is niet showtypische maar wel functioneel.
Dit type komt verreweg het meest voor.
Bij een zeker percentage gaan de exterieureigenschappen in de richting van die van het zuivere melktype.
De koe is gehoornd.
De hoogtemaat is niet groot, maar gewenst +/- 1.45 cm.
De kleur is niet te licht, mooi gevlekt roodbont.
De levensduur is best, anders waren ze er al niet meer.
Het gedrag is goed, rustig.
Kortom een prettige gebruikskoe!

Tegenwoordig streven we naar een koe die qua uierdiepte, uiervorm en spenen net even meer luxe heeft. Verder is "gehoornd" niet op alle bedrijven meer van toepassing. Waarbij we de productie en de gehalten op een hoger peil willen. En het prettige gedrag dat is er nog steeds!

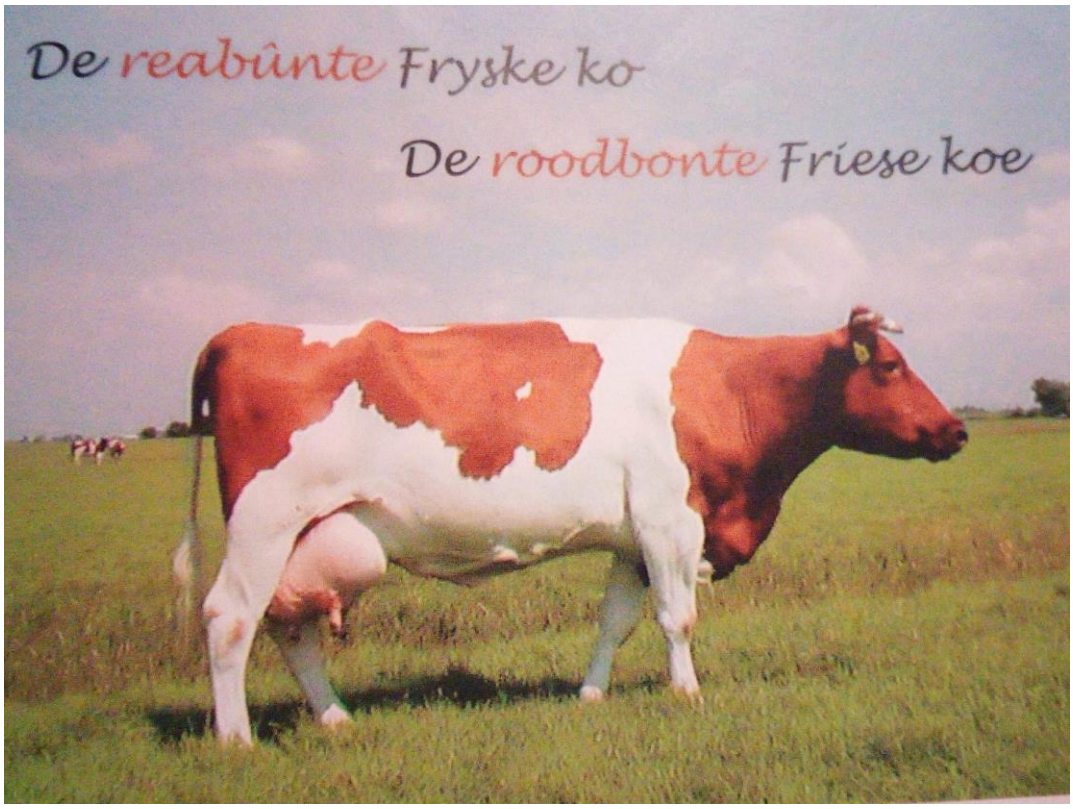

Foto Hibma 163.
Moeder van Sven

FRIES ROODBONTEN TERUG OP TERSCHELLING

De eerste Fries Roodbonte kalveren zijn verscheept naar Terschelling. Weidevogel- en bioboer Egbert Zorgdrager zocht al een poosje een paar mooie Fries Roodbonte vaarskalveren. Die werden gevonden midden in Friesland bij een collega bioboer. Even onderhandelen en de koop was gesloten. Eind november hebben de beide kalveren de 'grote oversteek' gemaakt naar Skylge/Terschelling. Zo komt ook de Fries Roodbonte koe terug op Terschelling. Terug, want eerder had (wijlen) Douwe Hek ook een aantal koeien, zowel zwart als rood, die na DNA analyse ook bij de Fries-Hollandse en Fries Roodbonte koeien behoorden. Uit de koeien in de mooie stier **"Skylger" en zijn zoon "Sil" geboren.** Beide stieren zijn uit de Genenbank beschikbaar. (Mail even naar secretaris@roodbontfriesvee.nl voor meer info hoe deze stieren te bestellen).

En dan hier de fotos van de beide kalveren:

SUBSIDIEREGELING MELKGEVENDE ZELDZAME KOEIEN 2022

Ook in 2022 kunt u weer subsidie aanvragen voor melkgevende koeien van zeldzame rassen. De regeling zal 1 maart 2022 opengaan. Belangrijk is dat de koeien van de zeldzame rassen geregistreerd staan in het "Paraplubestand" van het SZH (kijk op: https://szh.nl/paraplubestand/). LET WEL: Fries Roodbont staat niet specifiek genoemd in de RVO-regeling: wel Fries Hollands wel (= voor zowel zwart als rood).

SZH
VOOR LEVEND ERFGOED

DONATEURSBIJDRAGE 2022

Velen hebben de donateurs bijdrage 2022 al overgemaakt. Heeft u de bijdrage nog niet overgemaakt, dan kunt u dat alsnog doen.
Bent u nog geen donateur en wilt u dat wel worden: stort u bijdrage (min € 20,- meer mag natuurlijk) op NL69RABO0131684655,
tav St. Behoud Roodbont Fries Vee,
vermeld uw naam en adres.

Algemeen Nut Beogende Instelling
ANBI

WHATSAPP – GROEP HOUDERS FRIES ROODBONTEN

We hebben een **WhatsApp groep** voor houders van Fries Roodbonte koeien waarin we elkaar op de hoogte houden van o.a. nieuwtjes en koeien/kalveren/stieren te koop.
Wil je ook in deze WhatsApp groep, stuur dan een mailtje met je mobiele nummer naar: *secretaris@roodbontfriesvee.nl*